

Obsah

ÚVOD.....	9
1 PRÁVNÍ POZITIVISMUS	11
1.1 Dvě teze právního pozitivismu.....	11
1.2 Imperativní teorie práva	12
1.3 Hartův právní pozitivismus	15
1.4 Inkluzivní a exkluzivní právní pozitivismus.....	18
1.5 Ryzí nauka právní	20
1.6 Brněnská normativní škola	23
2 PŘIROZENOPRÁVNÍ TEORIE	26
2.1 Historická východiska přirozenoprávní teorie.....	26
2.2 Přirozenoprávní teorie Johna Finnise a Marka C. Murphyho	28
2.3 Fullerova procedurální teorie přirozeného práva	32
3 PRÁVNÍ NONPOZITIVISMUS	35
3.1 Dworkinova kritika právního pozitivismu	35
3.2 Dworkinova interpretativní teorie práva.....	37
3.3 Radbruchova formule a její kritika	39
3.4 Alexyho právní nonpozitivismus.....	41
4 PRÁVNÍ REALISMUS	44
4.1 Úvod.....	44
4.2 Americký právní realismus.....	45
4.2.1 Historický kontext: od mechanické jurisprudence k realismu ..	45
4.2.2 Holmes: právo jako předpověď rozhodnutí	45
4.2.3 Llewellyn, Frank a „dvojitý skepticismus“	46
4.2.4 Realismus jako deskriptivní teorie adjudikace.....	47
4.2.5 Realismus a právní jistota	48
4.3 Skandinávský právní realismus	48
4.3.1 Základní orientace	48
4.3.2 Morálka bez pravdy: nonkognitivismus Axela Hägerströma....	49
4.3.3 Právo jako magie a jako stroj.....	49
4.3.4 Alf Ross: platnost a důvody rozhodnutí	50
4.3.5 Srovnání se současným právním pozitivismem	51
4.4 Critical Legal Studies	51

4.4.1	Geneze hnutí	51
4.4.2	Základní teze	52
4.5	Kritika realismu a Critical Legal Studies	52
4.6	Závěr	54
5	DOBRÝ ŽIVOT A SPOLEČENSKÁ SMLOUVA	56
5.1	Prudenciální a morální sféra	56
5.2	Psychologický, etický a racionální egoismus	57
5.3	Teorie dobrého života	59
5.4	Společenská smlouva	61
5.5	Teorie společenské smlouvy Thomase Hobbesa	62
5.6	David Gauthier a hobbesovský kontraktualismus	63
6	MORÁLNÍ HODNOCENÍ PRÁVA	67
6.1	Deskriptivní, či normativní?	68
6.2	Normativní etické teorie	69
6.2.1	Konsekvencialistické teorie	69
6.2.2	Deontologické teorie	71
6.2.3	Etika ctností	73
6.3	Etika v legislativě a v soudnictví	74
7	SPRAVEDLNOST	77
7.1	Pojem spravedlnosti a její vztah k morálce a právu	77
7.2	Druhy spravedlnosti	78
7.3	Teorie korektivní spravedlnosti	81
7.4	Teorie distributivní spravedlnosti	82
7.4.1	Utilitarismus jako teorie distributivní spravedlnosti	82
7.4.2	Teorie Johna Rawlse	84
7.4.3	Libertarianismus	88
7.4.4	Egalitarismus	89
8	PROČ MÁME DODRŽOVAT PRÁVO?	91
8.1	Prudenciální a morální povinnost dodržovat právo	91
8.2	Absolutní morální povinnost dodržovat právo	91
8.3	Prima facie morální povinnost dodržovat právo a skepticismus vůči ní	94
8.4	Povinnost dodržovat právo v právním pozitivismu a přirozenoprávní teorii	97
8.5	Občanská neposlušnost	98

9	PATERNALISMUS	101
9.1	Pojem paternalismu	101
9.2	Druhy paternalismu	102
9.3	Ospravedlnění a kritika paternalismu	104
9.4	Libertariánský paternalismus	107
10	PRÁVNÍ MORALISMUS A PRINCIP ÚJMY	111
10.1	Počátek moderní debaty o kriminalizaci a právní moralismus	111
10.2	Princip újmy	113
10.3	Alternativní principy kriminalizace	116
11	OSPRAVEDLNĚNÍ TRESTÁNÍ	118
11.1	Pojem trestu	118
11.2	Obecně o ospravedlnění trestání	119
11.3	Konsekvencialistické ospravedlnění trestání	119
11.4	Retributivistické ospravedlnění trestání	121
11.5	Smíšené teorie trestání	125
12	FILOZOFIE V SOUKROMÉM PRÁVU	127
12.1	Co je základem soukromého práva?	127
12.2	Mají být v centru soukromého práva vztahy mezi jednotlivci, nebo širší cíle?	130
12.3	Problém autonomie vůle aneb máme povinnost dodržovat smlouvy?	131
12.4	Náhrada škody a újmy	133
12.5	Nové problémy vyžadují nová řešení	135
12.6	Závěr	136
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	139